

Egybegyűjtött nép

Börtönveink kezdetén közös zárkában voltunk a többi politikai fogollyal, később azonban a lelkészeket mind összezárták, mert legtöbbször folytatták a lelkesítő munkát a foglyok között is.

Egyszer kinyílt az ajtó, és egy magas, csont és bőr férfit dobtak közénk. Körülnézett, majd félelem nélkül ezt mondta:

– Testvéreim, az Úr ismét egybegyűjti az ő népét.

Richárd Wurmbbrand volt az. Nem csupán magasságával, hanem szellemi formájával is nehezen illeszkedett kéznél levő sablonjainkba. Románia valamennyi nagyobb börtönét megismerte. Nem mindenki beszélt róla elismerően, de az vesse rá a dogmatika, a fajság vagy bárminek a követ, aki végigjárta a börtönök bugyrait Jilavától, Pitești-en át Szamosújvárig.

Vajon megvalósult-e Richárd próféciaja? Románok, magyarok, szászok, zsidók, zsidó-keresztények; reformátusok, ortodoxok, katolikusok, evangélikusok, görög-katolikusok, unitáriusok, kisebb felekezetek képviselői, szerzetesek és világiak, a szamosújvári börtön régi szárnyának második emeletén, egy cellában. Soha jobb alkalom. Ökumené.

Az imádság háza, íme.

Van itt egy aranykezü, aradi román baptista férfi. Bezárták, mert tiltakozott egyes neoprotestáns vezetők kollaboránsi magatartása miatt. Eszembe se jut azt mondani, hogy szektás volna. Nyílt tekintetű, egészséges humorú, kiváló férfi. Ha a kiszabott munka megköveteli, hogy a rabok konyháján áthaladjon, páratlan ügyességgel lop, amit csak tud: sárgarépat, savanyúságot, paradicsomot. Amit mi, rabok sohasem látunk. Mikor a munkából visszatér, szigorú motozásnak vetik alá, de ő mindig megússza valahogy. Szerzeményeit aztán megeteti azokkal, akik alig vonszolják magukat.

Iovin, testvérem.

Cellánkban egy fiatal rab egész éjjel nyögött fájdalmában. Reggel szemrehányást tettünk az orvosnak, miért nem segített a betegen.

– Nem veszitek figyelembe az igazi segítség módját. Egész éjjel virrasztottam és imádkoztam érte.

„Tarts velem, Uram, amint én veled tartanék, ha a Te helyedben lennék, amint Te az én helyemben vagy!” Ezt imádkozom én is, az egykori katonával. Az ő helyzete az én helyzetem. A börtönben megismerem a románokat. Hónapokon át alszom egy ágyban, lábtól Darabán görög-katolikus pappal. Gyakran arra ébredek, hogy takargatja a lábamat, nehogy megfázzam.